

Wytyczne Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dla organów terenowych *

Warszawa, dnia 13 października 2015 r.

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za rolnika (małżonka rolnika, domownika), który otrzymał świadczenie pielęgnacyjne (specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna) na podstawie oświadczenia o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego/wykonywaniu w nim pracy

– proponowana procedura współpracy wójta, burmistrza lub prezydenta miasta realizującego świadczenia rodzinne z KRUS w związku ze zmianami wprowadzanymi *ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1506)* ; *ustawa weszła w życie 1 października 2015 r.*

1.

Przyznanie decyzją administracyjną świadczenia pielęgnacyjnego (lub specjalnego zasiłku opiekuńczego lub w bardzo nielicznych przypadkach zasiłku dla opiekuna) przez **organ właściwy** (wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy dla miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się), zgodnie z art. 17b ustawy o świadczeniach rodzinnych, możliwe jest m.in. w oparciu o oświadczenie rolnika, małżonka rolnika, domownika, o zaprzestaniu: prowadzenia gospodarstwa rolnego/wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.

2.

Zasadnym jest aby organ właściwy, wydając aktualnie decyzję przyznającą danej osobie świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, ustalił, jaki status ubezpieczeniowy na gruncie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma ta osoba w KRUS, gdyż zgodnie z art. 6 ust. 2b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, od ustalenia statusu ubezpieczeniowego w KRUS uzależnione jest ewentualne zgłoszenie danej osoby do ubezpieczenia w ZUS - KRUS jest organem właściwym do wiążącego rozstrzygnięcia, jaki status ubezpieczeniowy na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma dana osoba.

W związku z powyższym, zasadne jest aby organ właściwy zwrócił się do jednostki organizacyjnej KRUS o rozstrzygnięcie:

- czy dana osoba, której organ właściwy na podstawie oświadczenia o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego/wykonywania w nim pracy, przyznał na dany, wskazany okres decyzją administracyjną świadczenie pielęgnacyjne/specjalny zasiłek opiekuńczy, podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w KRUS i z jakiego tytułu, w tym, czy toczy się w KRUS postępowanie o objęcie tej osoby ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Dobłą praktyką będzie również poinformowanie tej osoby przez organ właściwy o możliwości wyboru ubezpieczenia emerytalno-rentowego, tj.:

- osoba ta, po przyznaniu przez organ właściwy świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna i utracie dotychczasowego tytułu ubezpieczenia emerytalno-rentowego w KRUS w związku z zaprzestaniem prowadzenia gospodarstwa

rolnego/wykonywania w nim pracy, będzie mogła złożyć do KRUS wniosek o objęcie jej nowym tytułem ubezpieczenia emerytalno-rentowego na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W przypadku objęcia jej tym nowym tytułem ubezpieczenia, składki na to ubezpieczenie, na podstawie decyzji KRUS, będzie opłacał do KRUS, ze środków budżetu państwa, organ właściwy, który przyznał świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna (osoba ta zachowa więc status ubezpieczonej w KRUS).

- jeśli osoba ta nie złoży do KRUS wniosku o objęcie jej ww. nowym tytułem ubezpieczenia emerytalno-rentowego w KRUS, i w wyniku rozstrzygnięcia KRUS, z powodu zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego/wykonywania w nim pracy, utraci status osoby ubezpieczonej w KRUS, finalnie zostanie zgłoszona przez organ właściwy do ubezpieczenia emerytalno-rentowego w ZUS i organ właściwy będzie opłacał składki na to ubezpieczenie do ZUS ze środków budżetu państwa.

Organy właściwe w porozumieniu z jednostkami organizacyjnymi KRUS mogą również rozważyć możliwość udostępnienia zainteresowanym osobom ulotek informacyjnych oraz formularzy wniosków o objęcie ubezpieczeniem emerytalno – rentowym w KRUS (na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) w siedzibach urzędów gmin/miast i ośrodków pomocy społecznej).

3.

Jednostka organizacyjna KRUS, po otrzymaniu od organu właściwego powyższego zapytania zawierającego informację o przyznaniu danej osobie świadczenia pielęgnacyjnego (specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna), oraz o okresie na jaki przyznano to świadczenie, niezwłocznie:

- a) rozstrzyga o wyłączeniu z ubezpieczenia społecznego rolników na dotychczasowych zasadach z powodu zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego/wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Ponadto, w oparciu o posiadane dane o okresach ubezpieczenia weryfikuje, czy dana osoba spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie art. 16 ust.2 pkt.4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. czy nie osiągnęła 25-letniego stażu ubezpieczenia emerytalno-rentowego w KRUS,
- b) **informuje osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna**, że po ustaniu ubezpieczenia w KRUS, osoba ta ma dwie możliwości wyboru dalszego ubezpieczenia emerytalno-rentowego:
 - może złożyć do jednostki organizacyjnej KRUS w ciągu 30 dni od dnia wydania decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna wniosek o objęcie jej ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w KRUS na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Objęcie ubezpieczeniem z tego tytułu oznacza, że osoba ta pozostanie nadal ubezpieczona w KRUS, zaś składki na to ubezpieczenie, na podstawie decyzji wydanej przez KRUS, będzie opłacał ze środków budżetu państwa organ właściwy, który przyznał tej osobie świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna,

- może nie składać wniosku do jednostki organizacyjnej KRUS o objęcie jej ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, i wówczas podlegać będzie ubezpieczeniu w ZUS.

4.

O dokonany przez rolnika, małżonka rolnika, domownika wyborze, jednostka organizacyjna **KRUS** niezwłocznie informuje organ właściwy, który przyznał świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna.

Wybór możliwości 1, tj. ubezpieczenia w KRUS, oznacza, że organ właściwy, na podstawie decyzji KRUS o objęciu danej osoby ubezpieczeniem, o którym mowa w art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, będzie opłacał za tę osobę ze środków budżetu państwa składki do KRUS, a nie do ZUS. Jednocześnie jednostka organizacyjna KRUS:

- a) przesyła do organu właściwego kopię decyzji o podleganiu ww. ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Decyzja w treści zawiera: numer konta bankowego jednostki organizacyjnej KRUS, która prowadzi ewidencję ubezpieczonej osoby, wysokość składki i termin płatności,
- b) wysyła co kwartał w formie przekazów informacje o wysokości kolejnych należnych składek za ubezpieczone osoby/zmianie wysokości składek¹. W przypadku zmiany wysokości składki, nie wynikającej z objęcia lub ustania ubezpieczenia społecznego rolników, KRUS nie wydaje decyzji (art. 39 ust.4 ustawy).

Dodatkowo KRUS informuje:

- Wysokość miesięcznej składki emerytalno-rentowej za każdego ubezpieczonego wynosi 10% emerytury podstawowej. Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłaca się co kwartał w terminie do ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału, tj.: 31 stycznia; 30 kwietnia; 31 lipca; 31 października. Jeśli decyzja o objęciu ubezpieczeniem nie została doręczona na co najmniej 14 dni przed ustawowym terminem płatności obowiązuje termin płatności wynoszący 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji (art. 40 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników).
- W przypadku, gdy okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu jest krótszy niż miesiąc, wysokość składki oblicza się proporcjonalnie do liczby dni podlegania temu ubezpieczeniu w tym miesiącu (art. 17 ust.3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).
- Objęcie ubezpieczeniem na wniosek oznacza, że osoba ta będzie mogła w dowolnym momencie, po złożeniu oświadczenia we właściwej jednostce organizacyjnej KRUS, z niego zrezygnować i wówczas podlegać będzie obowiązkowemu ubezpieczeniu w ZUS na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Kopię decyzji o ustaniu ubezpieczenia takiej osoby jednostka organizacyjna KRUS niezwłocznie przekazuje do organu właściwego.

Wybór możliwości 2, tj. niezłożenie wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS o objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu

¹ W okresie przejściowym od 01.10.2015r. do 31.12.2015r. podstawą do opłacenia składki będzie decyzja o objęciu ubezpieczeniem emerytalno-rentowym.

społecznym rolników oznacza, że osoba ta podlegać będzie ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w ZUS na podstawie art. 6 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (jest to ubezpieczenie obowiązkowe).

W przypadku niezłożenia, w terminie 30 dni od dnia wydania decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, wniosku w KRUS o objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym, jednostka organizacyjna KRUS informuje organ właściwy o niezłożeniu wniosku, a w przypadku złożenia wniosku o przywrócenie terminu niezwłocznie informuje o sposobie jego rozpatrzenia. Termin 30 dniowy na złożenie w KRUS wniosku może zostać przez KRUS przywrócony, jeżeli rolnik, małżonek lub domownik złoży wniosek o jego przewrócenie, w którym uwiarygodni, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych.

Termin 30 dni na złożenie wniosku jest niezbywalnym prawem osoby wynikającym ze zmienionych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (art.3 ust.6 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Art. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

Procedura postępowania w przypadku osoby, która przed dniem 1 października 2015 r., tj. przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, nabyła prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, 693 i 995) albo do zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r. poz. 567), i podlega z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w ZUS na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, **uregulowana jest art. 3 ww. ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.**

Art. 3 ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, umożliwia „powrót” do ubezpieczenia emerytalno-rentowego w KRUS osobom, które w związku z otrzymaniem przed 1 października 2015 r. świadczenia pielęgnacyjnego (lub specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna) i złożonym oświadczeniem o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego/wykonywania w nim pracy, utraciły prawo do ubezpieczenia emerytalno-rentowego w KRUS i zostały objęte ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w ZUS przez organ właściwy realizujący świadczenia rodzinne.

1.

Osoba ta, może złożyć wniosek o odstąpienie od ubezpieczenia emerytalnego i rentowego w ZUS i objęcie jej ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na wniosek w KRUS - na podstawie nowego tytułu ubezpieczenia wprowadzonego od 1 października 2015 r. w art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (nie obowiązuje sformalizowany wzór takiego wniosku).

2.

Wniosek, o którym mowa w pkt 1, osoba zainteresowana może złożyć do organu właściwego (tj. do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta), który wypłaca jej świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, w terminie do 1 kwietnia 2016 r., tj. w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3.

Organ właściwy, zgodnie ze złożonym wnioskiem, dokonuje wyrejestrowania danej osoby z ubezpieczenia emerytalnego i rentowego w ZUS. W świetle art. 3 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, objęcie ubezpieczeniem w KRUS na wniosek, **a tym samym i wykreślenie przez organ właściwy z ubezpieczenia w ZUS** na podstawie art. 3 ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, **następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak, niż od dnia w którym wniosek został złożony.**

4.

Kopię wniosku, o którym mowa w pkt 1, organ właściwy (tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta), który wypłaca świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, przekazuje do jednostki organizacyjnej KRUS wraz z informacją o dniu wyrejestrowania danej osoby z ubezpieczeń emerytalnego i rentowego w ZUS i oczekuje na otrzymanie od KRUS decyzji o objęciu danej osoby ubezpieczeniem o którym mowa w art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Niezbędna dla KRUS będzie również informacja od organu właściwego na jaki okres dana osoba ma przyznane świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna.

5.

Organ właściwy, po otrzymaniu decyzji KRUS o której mowa w pkt 4, rozpoczyna jej realizację, tj. opłaca za osobę wskazaną w decyzji składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe do KRUS - ze środków budżetu państwa (z dotacji celowej na świadczenia rodzinne).

Składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe do KRUS na podstawie ww. decyzji KRUS, opłacana jest przez organ właściwy **raz na kwartał** w miesięcznej wysokości wynoszącej 10% emerytury podstawowej, tj. obecnie 88,00 zł miesięcznie. Terminy opłacania składek, wysokość składki, nr rachunku do opłacania składki, określony zostanie przez KRUS w ww. decyzji. Dodatkowo, przed każdym terminem zapłaty składki, organ właściwy otrzyma każdorazowo od KRUS nakaz zapłaty.

W celu uzyskania wiążącej informacji na temat warunków ubezpieczenia w KRUS, w tym możliwości objęcia osoby ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 *ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników*, zainteresowana osoba powinna zwrócić się do właściwej jednostki organizacyjnej KRUS.

Zasady dotyczące opłacania przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów należącej do właściwości Ministra Zdrowia *ustawy z dnia*

27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie uległy zmianie.

*) wytyczne opracowano w uzgodnieniu z KRUS

Dane osoby składającej wniosek:dnia,.....

imię i nazwisko:..... OR/PT KRUS

adres zamieszkania:..... W

PESEL:.....

WNIOSEK

o objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w związku z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna*

Wnoszę o objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Jednocześnie oświadczam, że od dnia.....mam przyznane świadczenie pielęgnacyjne/ specjalny zasiłek opiekuńczy/ zasiłek dla opiekuna* na podstawie decyzji wydanej w dniu.....przez.....

*niepotrzebne skreślić

.....
(podpis wnioskodawcy)

KRUS UD-84a/2015_10

*Dla wójta, burmistrza
lub prezydenta miasta*

Dane osoby składającej wniosek:dnia,.....

imię i nazwisko:..... OR/PT KRUS

adres zamieszkania:..... W

PESEL:.....

WNIOSEK

o objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w związku z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna*

Wnoszę o objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Jednocześnie oświadczam, że od dnia.....mam przyznane świadczenie pielęgnacyjne/ specjalny zasiłek opiekuńczy/ zasiłek dla opiekuna* na podstawie decyzji wydanej w dniu.....przez.....

*niepotrzebne skreślić

.....
(podpis wnioskodawcy)

KRUS UD-84a/2015_10

**INFORMACJA DLA OSÓB
POBIERAJĄCYCH ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE,
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY LUB ZASIŁEK DLA OPIEKUNA**

Od dnia 1 października 2015 r. rolnik, małżonek rolnika lub domownik, który prowadził gospodarstwo rolne lub w nim pracował i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, a następnie dostał pomoc finansową w związku z opieką nad niepełnosprawnym krewnym, będzie mógł zdecydować, gdzie chce podlegać i gdzie będą odprowadzane jego składki emerytalno-rentowe do ZUS czy do KRUS. Pozostawienie tej decyzji do wyboru rolnika, jego małżonka lub domownika zakłada ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W przypadku wybrania ubezpieczenia emerytalno-rentowego w KRUS rolnik, małżonek rolnika lub domownik pobierający świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna może, w ciągu 30 dni od wydania decyzji przyznającej odpowiedni zasiłek lub świadczenie, złożyć w dotychczasowej jednostce organizacyjnej KRUS wniosek w tej sprawie (druk wniosku na odwrocie).

Natomiast rolnicy, małżonkowie rolników i domownicy którzy na podstawie dotychczasowych przepisów mają odprowadzane składki do ZUS, będą mogli wrócić do KRUS. Dla tej grupy czas na podjęcie decyzji wynosi 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustaw, tj. do dnia 1 kwietnia 2016r. Wniosek o odstąpienie od ubezpieczenia w ZUS i objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w KRUS należy złożyć wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, który opłaca składki.

Składki za wyżej wymienione osoby do KRUS będzie opłacał wójt, burmistrz lub prezydent miasta do czasu uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego.